T.C.
UYUŞMAZLIK MAHKEMESİ

ESAS NO : 2022/244
KARAR NO : 2022/272
KARAR TR : 30/05/2022

ÖZET: Karayolunda meydana gelen trafik kazasında sigortalı aracın uğradığı hasar bedelini ödeyen sigorta şirketinin, zararın idarece giderilmesi istemiyle açtığı davanın, 2918 sayılı Kanun'un110. maddesi kapsamında, ADLİ YARGI YERİNDE görülmesi gerektiği hk.

K A R A R

Davacı : H.D.I S. A.Ş./ L. S. A.Ş.
Vekilleri : Av. Av. N. E, Av. Z. E. E
Davalılar
Adli Yargıda : 1-Belen Belediye Başkanlığı
Vekili : Av. S. K
İdari Yargıda 2- Hatay Su ve Kanalizasyon İdaresi Genel Müdürlüğü
Vekilleri : Av. M. Y, Av. B. B

I. DAVA KONUSU OLAY

1. Davacı vekili, müvekkili şirkete sigortalı olan mülkiyeti, sevk ve idaresi Adalet Dönen'e ait ... PP ... plaka sayılı aracın, 28/05/2013 tarihinde Belen İlçesi,... Mahallesi, ... Sokak içinde seyir halinde iken yolda kurulan pazardan kalan ve yola saçılan kağıt ve çuval parçalarının üzerini kapatmış olduğu yerden 20 cm yüksekliği bulunan rögar kapağına aracın alt kısmının çarpması sonucu hasar meydana geldiğini, hasarlanma sebebiyle müvekkilinin 25.07.2013 tarihinde kazaya karışan aracın tamirini yapan şirkete 6.099,83 TL ödeme yaptığını, davalı belediyenin pazar yerini temizlemeyip trafiğin tehlikeye girmesi sebebiyle, ayrıca kanalizasyon rögar kapağının trafiği tehlikeye düşürmeyecek önlemleri almaması, ayrıca levha vb. uyarıcılar koymaması sebebiyle hizmet kusuru işlediğini ifade ederek; halefiyet ilkesi çerçevesinde 6.099,83-TL tazminatın, ödeme tarihinden itibaren faiziyle birlikte davalı idareden tahsili istemiyle adli yargı yerinde dava açmıştır.

II. UYUŞMAZLIĞA İLİŞKİN BAŞVURU SÜRECİ

A. Adli Yargıda

2. **İskenderun 2. Asliye Hukuk Mahkemesi 12/05/2015 tarihli ve E.2014/384, K.2015/242 sayılı kararı ile,** davanın görev yönünden usulden reddine karar vermiş ve bu karar kesinleşmiştir. Kararın ilgili kısımı şöyledir:

"Davacının sigortalısı bulunan aracın hasarlanmasına sebep olan kazada davalı belediyenin sorumluluğunda olduğu iddia edilen pazar yerini temizlemeyip trafiğin tehlikeye girmesi sebebiyle ayrıca yoldan 20 cm yüksekliğindeki kanalizasyon logar kapağına önlem almayarak, trafiği tehlikeye düşürmeyecek önlemleri almaması, ayrıca levha vb. uyarıcılar koymaması sebebiyle hizmet kusuruna dayanılarak açılan rücuen tazminat davası olduğu anlaşılmıştır.

Yargı yolu kavramı bir hukuk sisteminde, herhangi bir davanın o hukuk sistemine dahil yargı kollarından hangisinde bakılacağını ifade eder. Uyuşmazlığın hangi yargı kolunda bakılacağı hususu davanın genel koşullarından olup, mahkemece re'sen dikkate alınması gerekir. Kamu hizmeti görmekle yükümlü olan Belediye kamu hizmeti sırasında verdiği zararlardan dolayı özel hukuk hükümlerine tabi değildir. Hizmet kusuru nedeniyle açılan davaların idari Yargılama Usulü Hakkındaki Kanunun 2. maddesi hükmü uyarınca idare aleyhinde idari yargı yerinde tam yargı davası olarak ikame edilmesi gerekmektedir. Görev kuralları kamu düzenine ilişkin olup mahkemece kendiliğinden dikkate alınması zorunludur.

Somut olayda davalı Belediye hakkında rögar kapağını yoldan 20 cm yüksekte yaparak ayrıca etrafını temizlemeden bırakması sonucu davacıya sigortalı aracın tekeri ile rögar kapağına basması sonucu hasarlanması sebebiyle hizmet kusuruna dayanılarak dava açılmıştır.

Bu durumda davanın hizmet kusuru esasına dayanılarak açıldığının anlaşılmasına göre davalı aleyhinde açılan davanın görev yönünden reddine (yargı yolu bakımından görevsizliğine) karar vermek gerekmiş ve aşağıdaki şekilde hüküm kurulmuştur."

3. Davacı vekili bu kez, aynı istemle idari yargı yerinde dava açmıştır.

B. İdari Yargıda

4. Hatay İdare Mahkemesi 21/02/2018 tarihli ve E.2015/1789, K.2018/173 sayılı kararı ile, uyuşmazlığın esasını inceleyerek davanın kısmen kabulüne, kısmen reddine karar vermiş, istinaf yoluna başvurulması üzerine Adana Bölge İdare Mahkemesi 26/10/2021 tarihli ve E.2021/302, K.2021/1748 sayılı kararı ile, uyuşmazlığın çözümünde adli yargı yerinin görevli olduğu gerekçesiyle istinaf başvurusunun kabulüne, anılan kararın kaldırılmasına, uyuşmazlık hakkında yeniden bir karar verilmek üzere dosyanın ait olduğu Mahkemeye gönderilmesine kesin olarak karar vermiştir.

5. **Hatay 1. İdare Mahkemesi 23/03/2022 tarihli ve E.2021/1668 sayılı kararı ile,**2918 sayılı Karayolları Trafik Kanunu'nun 1., 2., 10., 13. ve 19/01/2011 tarihli Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren 6099 sayılı Kanun'un 14. maddesiyle değişik 110. maddesi hükmüne yer verdikten sonra; adli yargının görev alanına giren davanın 2577 sayılı Yargılama Usulü Kanunu'nun 14/3-a ve 15/1-a maddeleri uyarınca görev yönünden reddi gerektiğinden, 2247 sayılı Uyuşmazlık Mahkemesinin Kuruluş ve İşleyişi Hakkında Kanun'un 19. maddesi uyarınca görevli yargı yerinin belirlenmesi için dosyanın Uyuşmazlık Mahkemesine gönderilmesine ve dosya incelemesinin bu konuda Uyuşmazlık Mahkemesince karar verilinceye kadar ertelenmesine karar vermiştir. Kararın ilgili kısmı şöyledir:

> *"Bu durumda; 19/01/2011 gün ve 27820 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren 6099 sayılı Yasanın 14. maddesiyle, 2918 sayılı Karayolları Trafik Yasasının 110. maddesi, "İşleteni veya sahibi Devlet ve diğer kamu kuruluşları olan araçların sebebiyet verdiği zararlara ilişkin olanları dâhil, bu Yasadan doğan sorumluluk davaları, adli yargıda görülür. Zarar görenin kamu görevlisi olması, bu fıkra hükmünün uygulanmasını önlemez. Hemzemin geçitte meydana gelen tren-trafik kazalarında da bu Yasa hükümleri uygulanır. Motorlu araç kazalarından dolayı hukuki sorumluluğa ilişkin davalar, sigortacının merkez veya şubesinin veya sigorta sözleşmesini yapan acentenin bulunduğu yer mahkemelerinden birinde açılabileceği gibi kazanın vuku bulduğu yer mahkemesinde de açılabilir." olarak değiştirilmiş olup, anılan hükümle getirilen yeni düzenleme uyarınca, Karayolları Trafik Yasası'na dayalı olarak açılan sorumluluk davalarında adli yargı mercilerinin görevli olduğu açık olduğundan, bakılmakta olan iş bu davada adli yargı yerinin görevli olduğu sonucuna varılmıştır.*
>
> *Nitekim, Uyuşmazlık Mahkemesinin 20/09/2021 tarih ve E:2021/431, K:2021/474 sayılı kararı da bu yöndedir."*

III. İLGİLİ HUKUK

A. Mevzuat

6. 2918 sayılı Karayolları Trafik Kanunu'nun 1. maddesinde, Kanun'un amacının karayollarında can ve mal güvenliği yönünden trafik düzenini sağlayacak ve trafik güvenliğini ilgilendiren tüm konularda alınacak önlemleri belirlemek olduğu; "*Kapsam*" başlıklı 2. maddesinde, bu Kanun'un trafikle ilgili kuralları, şartları, hak ve yükümlülükleri bunların uygulamasını ve denetlenmesini ilgili kuruluşları ve bunların görev, yetki ve sorumluluk, çalışma usulleri ile diğer hükümleri kapsadığı ve bu kanunun karayollarında uygulanacağı belirtilmiştir.

7. 2918 sayılı Kanun'un 10. maddesinde, yapım ve bakımdan sorumlu olduğu yolları trafik düzeni ve güvenliğini sağlayacak durumda bulundurmanın, gerekli görülen kavşaklara ve yerlere trafik ışıklı işaretleri, işaret levhaları koymak ve yer işaretlemeleri yapmanın Belediye Trafik birimlerinin görev ve yetkileri arasında olduğu ifade edilmiştir.

8. 2918 sayılı Kanun'un *"Karayolu trafik güvenliği"* başlıklı 13.maddesinde de, karayolunun yapımı, bakımı, işletilmesi ile görevli ve sorumlu bütün kuruluşların, karayolu yapısını, trafik güvenliğini sağlayacak durumda bulundurmakla yükümlü oldukları belirtilmiştir.

9. 2918 sayılı Kanun'un 19/01/2011 tarihli Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren 6099 sayılı Kanun'un 14. maddesiyle değişik 110. maddesi şöyledir:

> *"İşleteni veya sahibi Devlet ve diğer kamu kuruluşları olan araçların sebebiyet verdiği zararlara ilişkin olanları dahil, bu Kanundan doğan sorumluluk davaları, adli yargıda görülür. Zarar görenin kamu görevlisi olması, bu fıkra hükmünün uygulanmasını önlemez. Hemzemin geçitte meydana gelen tren-trafik kazalarında da bu Kanun hükümleri uygulanır.*
>
> *Motorlu araç kazalarından dolayı hukuki sorumluluğa ilişkin davalar, sigortacının merkez veya şubesinin veya sigorta sözleşmesini yapan acentenin bulunduğu yer mahkemelerinden birinde açılabileceği gibi kazanın vuku bulduğu yer mahkemesinde de açılabilir"*

10. 2918 sayılı Kanun'un Geçici 21. maddesi şöyledir:

> *"Bu Kanunun 110 uncu maddesinin birinci fıkrasının göreve ilişkin hükmü, yürürlüğe girdiği tarihten önce idari yargıda ve Askeri Yüksek İdare Mahkemesinde açılmış bulunan davalara uygulanmaz"*

B. Yargı Kararları

11. Anayasa Mahkemesinin 26/12/2013 tarihli ve E.2013/68, K.2013/165 sayılı (R.G. 27.3.2014, Sayı:

28954, s.136-147) kararının ilgili kısmı şöyledir:

"... Anayasa Mahkemesi'nin daha önceki kimi kararlarında da belirtildiği üzere, tarihsel gelişime paralel olarak Anayasa'da adli ve idari yargı ayırımına gidilmemiş ve idari uyuşmazlıkların çözümünde idare ve vergi mahkemeleriyle Danıştay yetkili kılınmıştır. Bu nedenle, genel olarak idare hukuku alanına giren konularda idari yargı, özel hukuk alanına giren konularda adli yargı görevli olacaktır. Bu durumda, idari yargının görev alanına giren bir uyuşmazlığın çözümünde adli yargının görevlendirilmesi konusunda kanun koyucunun mutlak bir takdir yetkisinin bulunduğunu söylemek olanaklı değildir. Ancak, idari yargının denetimine bağlı olması gereken idari bir uyuşmazlığın çözümü, haklı neden ve kamu yararının bulunması halinde kanun koyucu tarafından adli yargıya bırakılabilir. İtiraz konusu kural, trafik kazasında zarar görenin asker kişi ya da memur olmasına, aracın askeri hizmete ilişkin olmasına veya olayın hemzemin geçitte meydana gelmesi durumlarına göre farklı yargı kollarında görülmekte olan 2918 sayılı Kanun'dan kaynaklanan tüm sorumluluk davalarının adli yargıda görüleceğini öngörmektedir. İtiraz konusu düzenlemenin gerekçesinde de ifade edildiği gibi, askeri idari yargı, idari yargı veya adli yargı kolları arasında uygulamada var olan yargı yolu belirsizliği giderilerek söz konusu davalarla ilgili olarak yeknesak bir usul belirlenmektedir. Aynı tür davaların aynı yargı yolunda çözümlenmesi sağlanarak davaların görülmesi ve çözümlenmesinin hızlandırıldığı, bu suretle kısa sürede sonuç alınmasının olanaklı kılındığı ve bunun söz konusu davaların adli yargıda görüleceği yolunda getirilen düzenlemenin kamu yararına yönelik olduğu anlaşılmaktadır. Öte yandan, 2918 sayılı Kanun'da tanımlanan Karayolu şeridi üzerindeki araç trafiğinden kaynaklanan sorumlulukların, özel hukuk alanına girdiği konusunda bir tartışma bulunmamaktadır. İdare tarafından kamu gücünden kaynaklanan bir yetkinin kullanılması söz konusu olmadığı gibi, aynı karayolu üzerinde aynı seyir çizgisinde hareket eden, bu nedenle aynı tür risk üreten araçlar arasında özel-kamu ayırımı yapılmasını gerektiren bir neden de yoktur. Açıklanan nedenlerle, itiraz konusu kural Anayasa'nın 2.,125. ve 155. maddelerine aykırı değildir. İtirazın reddi gerekir..."

IV. İNCELEME VE GEREKÇE

A. İlk İnceleme

12.Uyuşmazlık Mahkemesinin Muammer TOPAL'ın başkanlığında, Üyeler Birol SONER, Nilgün TAŞ, Doğan AĞIRMAN, Aydemir TUNÇ, Nurdane TOPUZ ve Ahmet ARSLAN'ın katılımlarıyla yapılan 30/05/2022 tarihli toplantısında; dosya üzerinde 2247 sayılı Kanun'un 27. maddesi uyarınca yapılan incelemeye göre, İdare Mahkemesince, Kanun'un 19. maddesine göre başvuruda bulunulmuş olduğu, idari yargı dosyasının Mahkemece, ekinde adli yargı UYAP örneği ile birlikte Uyuşmazlık Mahkemesine gönderildiği, (adli yargı dosya aslının daha sonra Mahkemesince Mahkememize gönderildiği) ve usule ilişkin herhangi bir noksanlık bulunmadığı anlaşıldığından, görev uyuşmazlığının esasının incelenmesine oy birliği ile karar verildi.

B. Esasın İncelenmesi

13. Raportör-Hâkim Taşkın ÇELİK'in, davanın çözümünde adli yargının görevli olduğu yolundaki raporu ile dosyadaki belgeler okunduktan, ilgili Başsavcılarca görevlendirilen Yargıtay Cumhuriyet Savcısı Recep KALKAN'ın davada adli yargının, Danıştay Savcısı Yakup BAL'ın ise idari yargının görevli olduğu yolundaki sözlü açıklamaları da dinlendikten sonra gereği görüşülüp düşünüldü:

14. Dava, davacı şirketin sigortalamış olduğu aracın kaza yapmasında davalı idarenin kusur ve sorumluluğu bulunduğundan bahisle, sigortalıya ödenen hasar bedelinin, faiziyle birlikte, davalı idareden rücuan tazmini istemiyle açılmıştır.

15. 2918 sayılı Kanun'un 110. maddesinin birinci fikrasının iptali istemiyle Bursa 3. Asliye Hukuk Mahkemesi ve Batman 2. Asliye Hukuk Mahkemesince yapılan itiraz başvuruları üzerine konuyu inceleyen Anayasa Mahkemesi, yukarıda belirtilen gerekçesi ile anılan kuralı Anayasa'ya aykırı görmemiş ve iptal istemini oy birliğiyle reddetmiştir.

16. Anayasa'nın 158. maddesinin son fikrasında *"Diğer mahkemelerle, Anayasa Mahkemesi arasındaki görev uyuşmazlıklarında, Anayasa Mahkemesi'nin kararı esas alınır."* denilmektedir. Anayasa Mahkemesinin yukarıda gerekçesine yer verilen kararı, kanun koyucunun idari yargının görevine giren bir konuyu adli yargının görevine verebileceğine, dolayısıyla 2918 sayılı Kanun'un 110. maddesinin birinci fikrası ile öngörülen, bu Kanun'dan doğan tüm sorumluluk davalarının adli yargıda görülmesi düzenlemesinin Anayasa'ya aykırı bulunmadığına dair olup, esas itibariyle görev konusunda verilmiş bir karardır ve Anayasa'nın 158. maddesi uyarınca, başta Uyuşmazlık Mahkemesi olmak üzere diğer yargı organları bakımından da uyulması zorunlu bir karar mesabesindedir.

17. Bu durumda, 2918 sayılı Kanun'un 19/01/2011 tarihinde yürürlüğe giren 110. maddesi ile Anayasa Mahkemesinin işaret edilen kararı gözetildiğinde, bahsi geçen Kanun maddesinin karayollarında, can ve mal güvenliği yönünden trafik düzeninin sağlanarak trafik güvenliğini ilgilendiren tüm konularda alınacak önlemleri kapsadığı ve Kanun'un, trafikle ilgili kuralları, şartları, hak ve yükümlülükleri, bunların uygulanmasını ve denetlenmesini, ilgili kuruluşları ve bunların görev yetki ve sorumlulukları ile, çalışma usullerini kapsadığı, dolayısıyla oluşan trafik kazası nedeniyle açılacak sorumluluk davalarının görüm ve çözümünde adli yargının görevli olduğu; meydana gelen zararın tazmini istemiyle açılan bu davanın da adli yargı yerinde çözümlenmesi gerektiği sonucuna varılmıştır.

18. Yukarıda belirtilen hususlar göz önünde bulundurularak; Hatay 1. İdare Mahkemesinin başvurusunun kabulü ile İskenderun 2. Asliye Hukuk Mahkemesinin 12/05/2015 tarihli ve E.2014/384, K.2015/242 sayılı görevsizlik kararının kaldırılması gerekmiştir.

V. HÜKÜM

Açıklanan gerekçelerle;

A. Davanın çözümünde ADLİ YARGININ GÖREVLİ OLDUĞUNA,

B.Hatay 1. İdare Mahkemesinin BAŞVURUSUNUN KABULÜ ile İskenderun 2. Asliye Hukuk Mahkemesinin 12/05/2015 tarihli ve E.2014/384, K.2015/242 sayılı GÖREVSİZLİK KARARININ KALDIRILMASINA,

30/05/2022 tarihinde, Üye Ahmet ARSLAN'ın KARŞI OYU ve OY ÇOKLUĞU İLE KESİN OLARAK karar verildi.

Başkan	Üye	Üye	Üye
Muammer	Birol	Nilgün	Doğan
TOPAL	SONER	TAŞ	AĞIRMAN

Üye	Üye	Üye
Aydemir	Nurdane	Ahmet
TUNÇ	TOPUZ	ARSLAN

KARŞI OY

İdarenin kendi kuruluş kanununda belirlenen ve 2918 sayılı Kanun'da tekrarlanan görevlerinden, yani; yol yapım, bakım, işletme, trafik güvenliğini sağlama şeklinde yürütülen kamu hizmetlerinden kaynaklanan hukuki sorumluluğunun idare hukuku ilke ve kurallarına göre belirlenmesi; uyuşmazlığın, özel hukuktaki araç işletenin hukuki sorumluluğundan değil, davalı idare tarafından görevlerinin tam ve eksiksiz yerine getirilmediği, dolayısıyla yürütülen hizmetlerin kusurlu işletildiği, meydana gelen zararda hizmet kusuru bulunduğu iddiasından kaynaklanması karşısında uyuşmazlığın çözümünün idari yargının görevinde bulunduğu sonucuna ulaşıldığından, uyuşmazlığın çözümünde adli yargıyı görevli kabul eden çoğunluğun kararına katılmıyorum. 30/05/2022

ÜYE
Ahmet ARSLAN